

นวัตกรรม (2553-ปัจจุบัน)

การบำบัดดูแลเชิงรุกในชุมชนสำหรับผู้ติดสุรา

Innovation: Program of Assertive Community Treatment for Persons with Alcohol Dependence

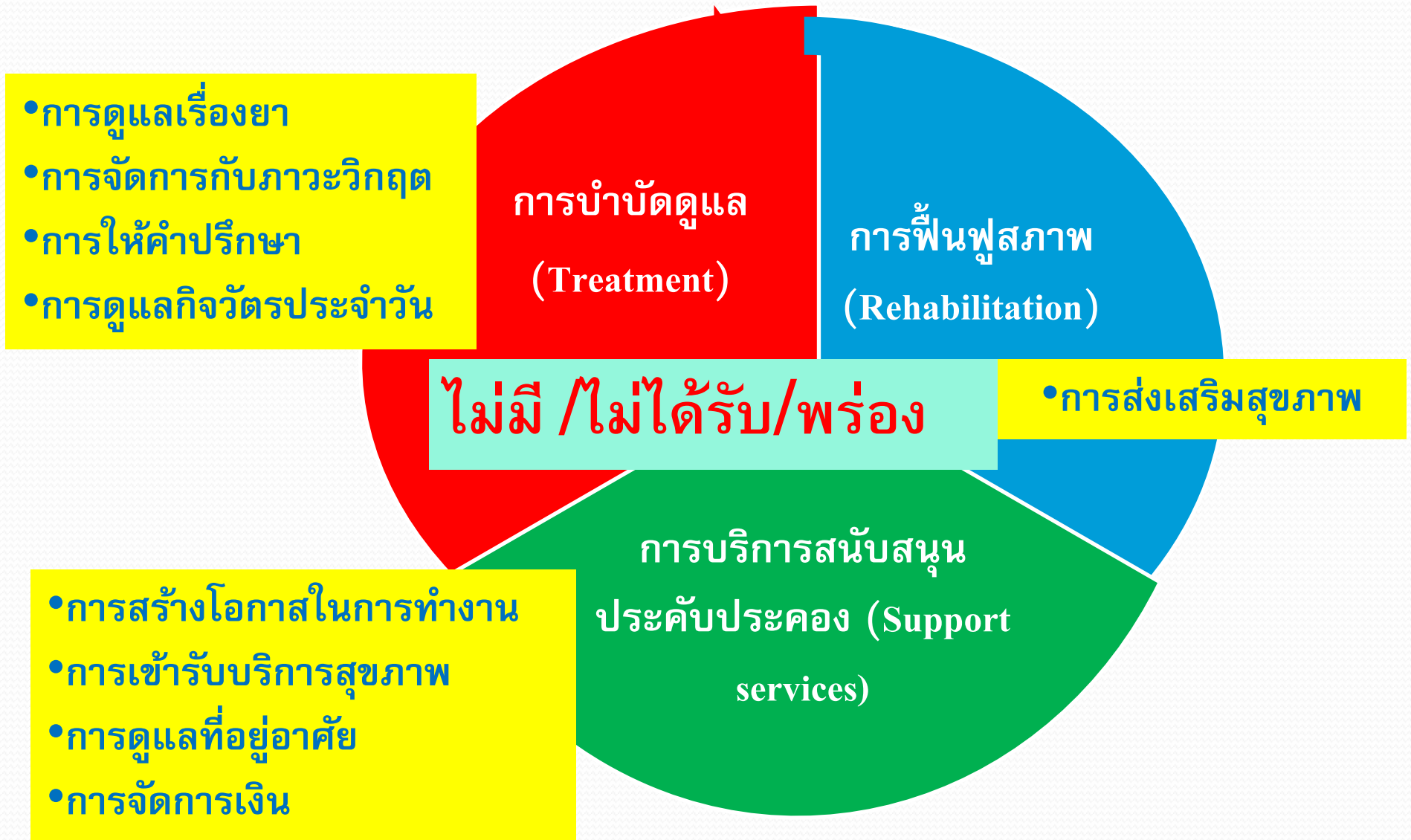

ดร.हरขา เศรษฐบุปผา

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

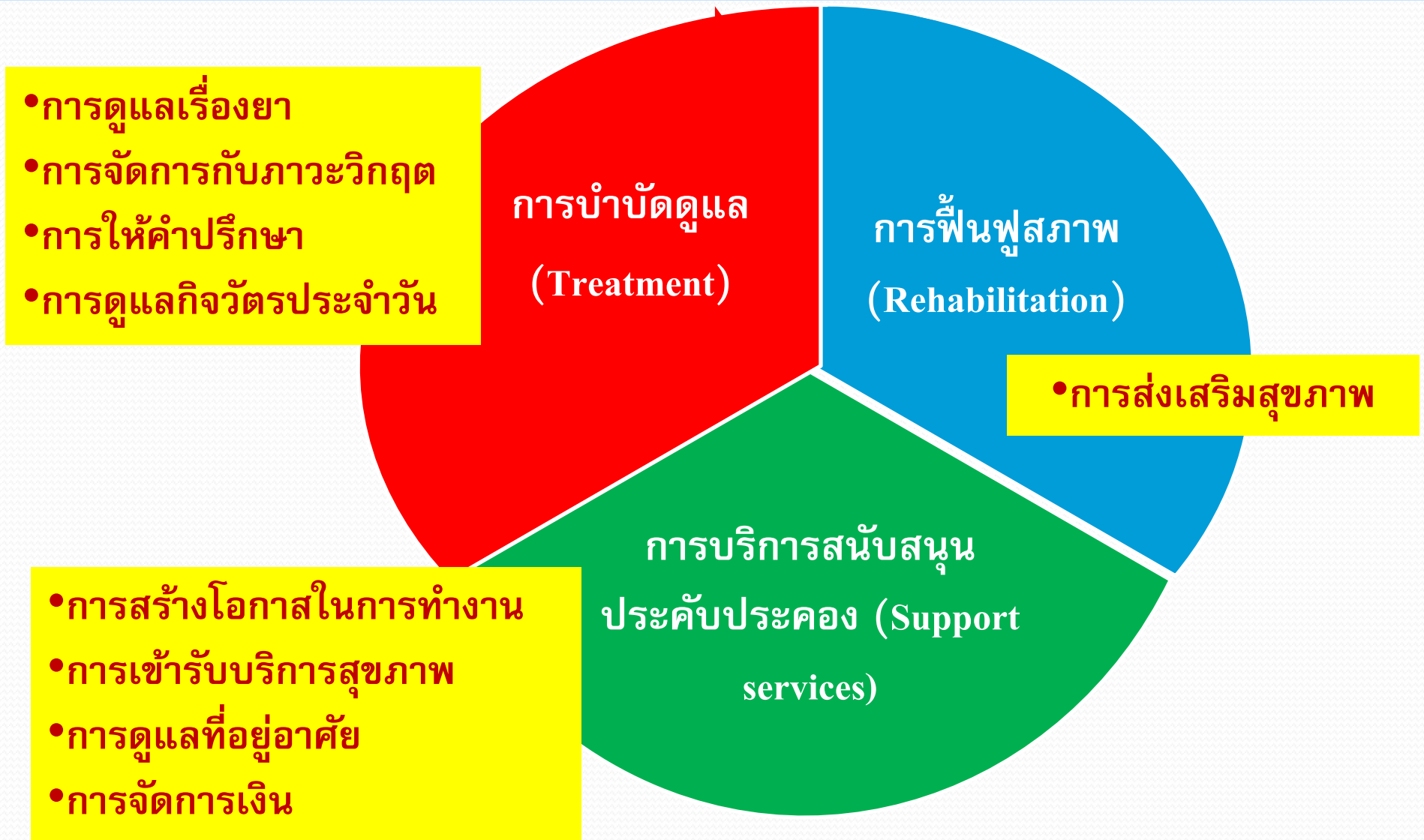
ปัญหาของผู้ติดสุราที่นำไปสู่การกลับไปดื่ม และต้องเข้ารับการรักษาลำ รือรั้ง รุนแรง (HARD CORE)

การบำบัดเชิงรุกในชุมชน

การบำบัดเชิงรุกในชุมชนและบริบทการดูแลเชิงรุกในสังคมไทย ประกอบด้วย

ลักษณะงาน 3 ด้าน มี 9 องค์ประกอบ

หลักสำคัญ 10 ประการ

- 1) มุ่งกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาจิตเวชรุนแรง กลับเป็นซ้ำสูง
- 2) เน้นการบำบัดดูแล การระคับระคอง สนับสนุน และ การฟื้นฟูสภาพ
- 3) ทีมสุขภาพร่วมรับผิดชอบในการบำบัดดูแลผู้ป่วย
- 4) อัตราส่วนของบุคลากรวิชาชีพต่อผู้ป่วยต่ำ (ประมาณ 1:10)
- 5) เน้นการให้บริการอย่างครอบคลุม

หลักสำคัญ 10 ประการ

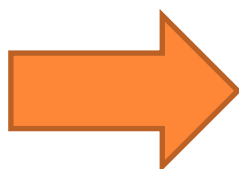
- 6) มุ่งที่จะบริการในพื้นที่ที่ผู้ป่วยอาศัยอยู่
- 7) เน้นการให้บริการที่มีความยืดหยุ่น
- 8) การบำบัดดูแลเน้นเป็นรายกรณี
- 9) สามารถให้ความช่วยเหลือได้ตลอด
- 10) ทีมผู้บำบัดดูแลมุ่งที่จะให้การช่วยเหลือเชิงรุก และ
กำกับดูแล แบบองค์รวม

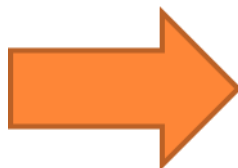
นวัตกรรม (2553-ปัจจุบัน)

การบำบัดดูแลเชิงรุกในชุมชนสำหรับผู้ติดสุรา

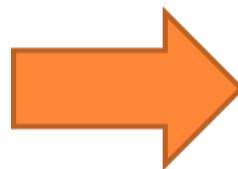
Innovation: Program of Assertive Community Treatment
for Persons with Alcohol Dependence

การลงพื้นที่ในชุมชน

การโทรศัพท์ติดตามเต็มรูปแบบ

การโทรศัพท์ติดตามแบบสั้น

ใกล้บ้าน สบายใจ

Program of Assertive Community Treatment PACT

โดยความร่วมมือระหว่าง
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่
โรงพยาบาลจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

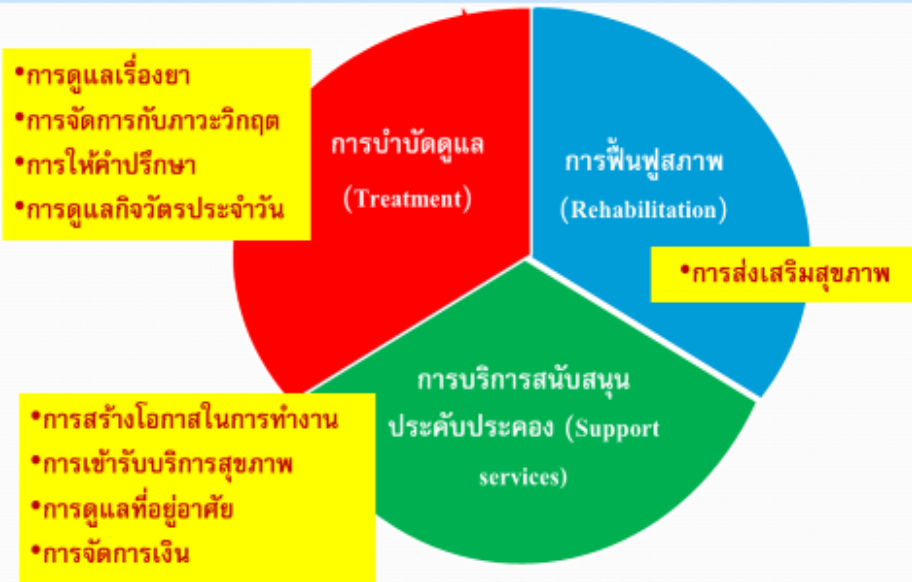
ดร. พรรษา เศรษฐบุปผา
นางจารุณี รัตมีสุวิวัฒน์
นางนพวรรณ อุปคำ
นางภรภัทร สิมะวงศ์
นางสาวสกาวัฒน์ เทพประสงค์

ใกล้บ้าน = บุคลากรสุขภาพในพื้นที่ใกล้บ้าน และบุคคลในบ้านคือผู้ติดสุราและญาติ

การบำบัดเชิงรุกในชุมชน

การบำบัดเชิงรุกในชุมชนตามแนวคิดของสแตนและซานตอส (Stein & Santos, 1998) และบริบทการดูแลเชิงรุกในสังคมไทย ประกอบด้วยลักษณะงาน 3 ด้าน มี 9 องค์ประกอบ

สमानใจ = การบำบัดดูแลให้ผู้ติดสุราและญาติได้รับการดูแล มีความรู้ และมีทักษะครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน 9 องค์ประกอบ

โปรแกรม “ใกล้บ้าน สบายใจ” 2553-2556

พัฒนาโปรแกรมต้นแบบ และศึกษาประสิทธิผลทั่วประเทศ

ระยะที่ 3

การวิจัยเชิงทดลองแบบสุ่ม
และมีกลุ่มควบคุม (RCT)

ระยะที่ 2

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบ
มีส่วนร่วม

ระยะที่ 1

การวิจัยเชิงคุณภาพ

- พบว่า กลุ่มทดลองของทุกภาคไม่กลับมาดื่ม ร้อยละ 29.17 ถึง 35.00
- ลดปริมาณการดื่มลง (รวมถึงผู้ที่สามารถเลิกดื่มได้) ร้อยละ 90.00 ถึง 96.66
- คงดื่มเท่าเดิม ร้อยละ 4.16 และเพิ่มปริมาณการดื่ม ร้อยละ 3.33 ถึง 10.00

โปรแกรมใกล้บ้านสมานใจ

ลักษณะของโปรแกรมเป็นการบำบัดดูแลที่บ้านของผู้ติด
สุรา โดยจะประกอบไปด้วย การประเมิน สังเกต ชักถาม
และบันทึก ในแบบบันทึก ร่วมกับการให้ความรู้
คำแนะนำ หรือการฝึกทักษะ

เอกสารและคู่มือตามโปรแกรม

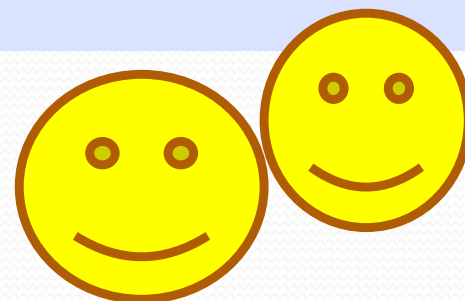

จำนวนครั้งในการบำบัดดูแลที่บ้าน
(10 ครั้ง/1 ปี)

จำนวนครั้งในการบำบัดดูแลที่บ้านมีทั้งหมด 5 ครั้ง
โดยแบ่งการลงพื้นที่เป็นสัปดาห์ละ 1 ครั้ง จนครบ
ทั้งหมด 5 ครั้ง ใช้เวลาแต่ละครั้ง 60-70 นาที

ระยะติดตามต่อเนื่องหลังสิ้นสุดโปรแกรม 1 เดือน
3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือน

การดำเนินการโดยบุคลากรสุขภาพ

ทีมสุขภาพ

- บุคลากรทีมสุขภาพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน หรือสถานบริการที่ให้บริการเกี่ยวกับการดูแลผู้ติดสุรา
- ได้รับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโปรแกรมการบำบัดดูแลเชิงรุกในชุมชนสำหรับผู้ติดสุรา
- มีประสบการณ์ในการให้การดูแลผู้ติดสุราอย่างต่อเนื่อง
- สามารถติดตามบำบัดดูแลที่บ้านได้อย่างต่อเนื่องตามโปรแกรมฯ

5 ขั้นตอนการดำเนินการโดยบุคคลากรสุขภาพ

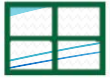
คัดกรอง: ค้นหาผู้ติดเชื้อที่มีปัญหาซับซ้อน รุนแรง และเรื้อรังหลังหลังการบำบัด

เตรียมและตกลงบริการ: บอกวัตถุประสงค์และมอบคู่มือแก่ผู้ติดเชื้อและญาติ

นัดหมาย: ทำตารางนัดหมาย **10 ครั้ง/1 ปี** ตกลงเรื่องช่องทางการสื่อสาร

ลงพื้นที่: ทำการบำบัดดูแลตามคู่มือบุคลากร และบันทึกในแบบบันทึกกลับบ้าน สม่ำเสมอ

ประเมินประสิทธิผล: การเปลี่ยนแปลงการดื่ม พฤติกรรมจากแบบบันทึก/แบบสอบถาม

ใกล้บ้าน ใจ
Healing Heart Around Home Program

คัดกรอง: ค้นหาผู้ติดสุราที่มีปัญหาซับซ้อน รุนแรง
และเรื้อรังหลังจำหน่าย/หลังการบำบัด

คุณสมบัติของผู้ติดสุราที่เข้าร่วมโปรแกรม

- ผู้ติดสุรา หรือมีปัญหาจากการดื่มสุราอย่างมาก
- มีความต้องการลด ละ เลิก สุรา
- มีปัญหาซับซ้อนด้านจิตสังคม เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหา
ด้านการทำงาน เป็นต้น
- สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยได้
- ยินยอมและให้ความร่วมมือในการบำบัดดูแลที่บ้าน

คุณสมบัติของญาติผู้ดูแลผู้ติดสุราที่เข้าร่วมโปรแกรม

- เป็นสมาชิกในครอบครัวของผู้ติดสุราที่เข้าร่วมโปรแกรม
- ให้การดูแลผู้ติดสุราอย่างน้อย 6 เดือน
- มีความต้องการให้ผู้ติดสุรา ลด ละ เลิก สุรา
- ยินยอมและให้ความร่วมมือในการบำบัดดูแลที่บ้าน

สถานที่ที่ใช้ในการบำบัดดูแลที่บ้าน

สถานที่ที่ใช้ในการลงบำบัดดูแลที่บ้าน ได้แก่ บ้านของผู้ติดสุราที่มีบริเวณบำบัดดูแลที่บ้านเป็นส่วน มีอากาศถ่ายเทสะดวก ปราศจากเสียงรบกวน และมีความปลอดภัยสำหรับผู้เยี่ยม ยกเว้น อาจมีข้อจำกัดเป็นรายกรณี ทั้งนี้ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของทีมสุขภาพที่ลงเยี่ยม

เตรียมและตกลงบริการ: บอกวัตถุประสงค์และมอบคู่มือแก่ผู้ติดสุราและญาติ

- **บอกวัตถุประสงค์** เพื่อช่วยให้ผู้ติดสุราลด ละ เลิกการดื่มสุราและสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขในครอบครัวและสังคม
- **บอกกิจกรรมตามโปรแกรม** ได้แก่
  - 1. การเยี่ยมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง 5 ครั้ง ใช้เวลาแต่ละครั้ง 60-70 นาที และระยะติดตามต่อเนื่องหลังการเยี่ยม 5 ครั้งแรก เมื่อครบ 1 เดือน 3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือน
  - 2. ผู้ติดสุราจะได้รับการประเมิน สังเกต ชักถาม การให้ความรู้ คำแนะนำ หรือการฝึกทักษะ เกี่ยวกับ 3 ด้าน ได้แก่ การบำบัดดูแล เห็น การดูแลเรื่องยา การจัดการกับภาวะวิกฤต การให้คำปรึกษา การดูแลกิจวัตรประจำวัน การฟื้นฟูสุขภาพ เห็นการส่งเสริมสุขภาพ การบริการสนับสนุนระดับประคอง เห็น การสร้างโอกาสในการทำงาน การเข้ารับบริการสุขภาพ การดูแลที่อยู่อาศัย การจัดการเงิน
  - 3. มีการสอบถามความพอใจและการติดตามแบบสอบถามเมื่อสิ้นสุดโปรแกรม

*****มอบคู่มือการดูแลตนเองแก่ผู้ติดสุราและการดูแลผู้ติดสุราโดยญาติ

นัดหมาย: ทำตารางนัดหมาย 10 ครั้ง/1 ปี ตกลงเรื่องช่องทางการ

- การนัดหมายเพื่อมาเยี่ยมบ้านเพื่อบำบัดดูแลจำนวน 10 ครั้งใน 1 ปี โดยแบ่งการเยี่ยมเป็นสัปดาห์ละ 1 ครั้ง 5 ครั้ง ใช้เวลาแต่ละครั้ง 60-70 นาที และระยะติดตามต่อเนื่องหลังการเยี่ยม 5 ครั้งแรก เมื่อครบ 1 เดือน 3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือน
- กำหนดช่องทางการสื่อสารเช่น โทรศัพท์ ไลน์ เฟซบุ๊ก ฝากบุคคลในพื้นที่ไปแจ้งล่วงหน้า
- นัดหมายผู้ติดสุราให้งดการดื่มสุราในวันนัดหมาย และขอความร่วมมือญาติช่วยดูแล
- มีการทำพันธะสัญญาในการเยี่ยมครั้งที่ 5

แบบบันทึกใกล้บ้าน สมานใจ

แบบบันทึกโปรแกรม “ใกล้บ้านสมานใจ”

ชื่อ.....วัน เดือน ปี เกิด.....

ที่อยู่.....

การศึกษา.....ศาสนา.....

สถานภาพสมรส.....

ประวัติครอบครัว

สถานภาพในครอบครัว.....จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....

จำนวนสมาชิกที่มีปัญหาจากสุรา.....คน ได้แก่.....

.....

ประวัติการเจ็บป่วย

จำนวนครั้งที่รับการรักษาในโรงพยาบาล.....

วันที่เข้ารับการรักษาล่าสุดท้าย.....

โรคแทรกซ้อนอื่น/การรักษา.....

.....

.....

.....

.....

หมายเหตุ

.....

.....

.....

แบบบันทึกโปรแกรมใกล้บ้านสมานใจ

แบบบันทึกโปรแกรม “ใกล้บ้านสมานใจ”

	ก่อนเข้า โปรแกรม	หลังสิ้นสุด โปรแกรม ทันที	หลังสิ้นสุด โปรแกรม 1 เดือน	หลังสิ้นสุด โปรแกรม 3 เดือน	หลังสิ้นสุด โปรแกรม 6 เดือน	หลังสิ้นสุด โปรแกรม 9 เดือน	หลังสิ้นสุด โปรแกรม 1 ปี
ประเภทเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์/ ปริมาณ*/ความถี่							
จำนวนวันหยุดดื่ม ต่อสัปดาห์							
จำนวนวันดื่มหนัก ต่อสัปดาห์							
ผลกระทบที่เกิดจาก การดื่มสุรา							

*1 ดื่มมาตรฐาน เท่ากับแอลกอฮอล์ 10 กรัม : เบียร์ 1 กระป๋อง, ไวน์ 1 แก้ว (100 ซีซี), เหล้าแดง เหล้าขาว วิสกี้ 2 ฝาใหญ่ (30 ซีซี),
น้ำขาว อุ กระแช่ 3 เป๊ก/ตอง/กิง, สาโท สุราแช่ สุราพื้นเมือง 4 เป๊ก/ตอง/กิง

2. ประเมินโดยการสังเกตและซักถาม

๑

แบบบันทึกโปรแกรม “ใกล้บ้านสมานใจ”

1. แบบบันทึกการฟื้นฟูสภาพที่เกี่ยวข้องกับทักษะการดำเนินชีวิตประจำวัน	ก่อนเข้าโปรแกรม	หลังสิ้นสุดโปรแกรมทันที	หลังสิ้นสุดโปรแกรม 1 เดือน	หลังสิ้นสุดโปรแกรม 3 เดือน	หลังสิ้นสุดโปรแกรม 6 เดือน	หลังสิ้นสุดโปรแกรม 9 เดือน	หลังสิ้นสุดโปรแกรม 1 ปี
• บอกผลกระทบของการดื่มกับการดำเนินชีวิตประจำวันได้							
• ร่างกาย ผอม เล็บ สะอาด							
• แต่งกายสะอาดเรียบร้อย							
• รับประทานอาหารตรงเวลา							

2. แบบบันทึกการช่วยเหลือเรื่อง ที่หักอาศัย	ก่อนเข้า โปรแกรม	หลังสิ้นสุด โปรแกรม ทันที	หลังสิ้นสุด โปรแกรม 1 เดือน	หลังสิ้นสุด โปรแกรม 3 เดือน	หลังสิ้นสุด โปรแกรม 6 เดือน	หลังสิ้นสุด โปรแกรม 9 เดือน	หลังสิ้นสุด โปรแกรม 1 ปี
• บอกลักษณะของการไม่ดูแล ความสะอาดที่อยู่อาศัย							
• บริเวณห้องนอนสะอาดเรียบร้อย							
• ภายในบ้านสะอาดเรียบร้อย							
• ทำความสะอาดในบ้านด้วยตนเอง							
• ทำความสะอาดนอกบริเวณบ้าน							
• ทำความสะอาดนอกบริเวณบ้าน ด้วยตนเอง							
• ห้องน้ำสะอาด							
• ไม่มีขวดเหล้าเบียร์ ตามบริเวณบ้าน							
• ของมีคม และของอันตราย เก็บเป็นระเบียบ							
• ไม่มีอุปกรณ์ทำร้าย ตนเองในบ้าน							

แบบบันทึกการให้การปรึกษา

วันที่	เรื่องที่ปรึกษาทั่วไป และการแก้ไข	เรื่องที่ปรึกษาเกี่ยวกับการลด ละ เลิกสุราและการแก้ไข

ประเมินประสิทธิผล: การเปลี่ยนแปลงการดื่ม พฤติกรรมจากแบบบันทึก/แบบสอบถาม

- นำแบบบันทึกมาวิเคราะห์พฤติกรรมการดื่มเปรียบเทียบก่อนเข้าโปรแกรมและหลังเข้าโปรแกรม ใน 4 ระดับ ดื่มเพิ่ม ดื่มเท่าเดิม ลดการดื่ม หยุดดื่ม
- เปรียบเทียบพฤติกรรมในแต่ละองค์ประกอบโดยเปรียบเทียบเครื่องหมายถูกก่อนเข้าโปรแกรมและหลังเข้าโปรแกรม
- สรุปการได้รับการปรึกษาเป็นรายบุคคล
- ประเมินพฤติกรรมการดื่มโดยใช้แบบประเมินปัญหาจากการดื่มสุรา หลังสิ้นสุดโปรแกรม
- ประเมินความพึงพอใจของผู้ติดสุรา ญาติ และบุคคลากรสุขภาพตามแบบประเมินความพึงพอใจ

โปรแกรมการบำบัดดูแลเชิงรุก ในชุมชนทางโทรศัพท์ โปรแกรมโทรถามตามเยี่ยม

ดร. ھرรษา เศรษฐบุปผา
นางจรรุณี รัศมีสุวิวัฒน์
นางสาวสกาวัฒน์ เทพประสงค์

โดยความร่วมมือระหว่าง
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่

โทรถาม= บุคลากรสุขภาพโทรถามผู้ติดสุราและญาติ

การบำบัดเชิงรุกในชุมชน

การบำบัดเชิงรุกในชุมชนตามแนวคิดของสแตนและซานตอส (Stein & Santos, 1998) และบริบทการดูแลเชิงรุกในสังคมไทย ประกอบด้วยลักษณะงาน 3 ด้าน มี 9 องค์ประกอบ

ตามเยี่ยม= การบำบัดดูแลให้ผู้ติดสุราและญาติได้รับการดูแล มีความรู้ และมีทักษะครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน 9 องค์ประกอบทางโทรศัพท์

โปรแกรม “โทรตามตามเยี่ยม” 2555-2557

พัฒนาโปรแกรมต้นแบบ และศึกษาประสิทธิผลทั่วประเทศ

ระยะที่ 3

การวิจัยเชิงทดลองแบบสุ่ม
และมีกลุ่มควบคุม (RCT)

ระยะที่ 2

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ระยะที่ 1

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ติดตาม 6 เดือน พฤติกรรมการดื่มลดลง

วันดื่มหนักลดลงจาก 23.76 เป็น 7.78 ต่อเดือน
วันหยุดตามเพิ่มขึ้นจาก 3.57 เป็น 21.24 ต่อเดือน
การกลับมารักษาซ้ำลดลง

จำนวนครั้งในการบำบัดดูแลที่บ้านทางโทรศัพท์
(10 ครั้ง/6 เดือน) ผู้ติดสุรา 8 ครั้ง ญาติ 2 ครั้ง

จำนวนครั้งในการบำบัดดูแลทางโทรศัพท์มีทั้งหมด 5
ครั้ง โดยแบ่งการโทรสัปดาห์ละ 1 ครั้ง จนครบทั้งหมด 5
ครั้ง ใช้เวลาแต่ละครั้ง 60-70 นาที

ระยะติดตามต่อเนื่องหลังสิ้นสุดโปรแกรม 1 เดือน
3 เดือน 6 เดือน

โทรถึงญาติ ครั้งที่ 1 และ 2

แบบบันทึก

โทรตาม ตามเยี่ยม

สำหรับการบำบัดดูแลทางโทรศัพท์

สนับสนุนโดย
กรมอนามัยพัฒนาการของ
ผู้พิการทางหู (นสส.)

การดูแลทางโทรศัพท์ เพื่อการสุขภาพ

สนับสนุนโดย
กรมอนามัยพัฒนาการของ
ผู้พิการทางหู (นสส.)

การดูแลผู้ติดสุรา ที่เสพติดโดยญาติ

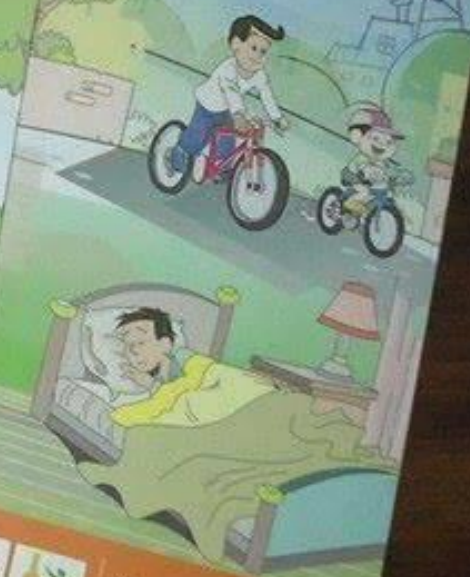
การบำบัดดูแลทางโทรศัพท์

สนับสนุนโดย
กรมอนามัยพัฒนาการของ
ผู้พิการทางหู (นสส.)

การดูแลตนเองของ แม่และสารเสพติด

การบำบัดดูแลทางโทรศัพท์

สนับสนุนโดย
กรมอนามัยพัฒนาการของ
ผู้พิการทางหู (นสส.)

โทรศัพท์: ทำการบำบัดดูแลตามคู่มือบุคลากร และบันทึกในแบบบันทึกโทรตามตามเยี่ยม

ขั้นตอนการดำเนินการของโปรแกรมการบำบัดดูแลเชิงรุกในชุมชนสำหรับผู้ติดสุราทางโทรศัพท์

ครั้งที่ 1

- การจัดการที่อยู่อาศัย การจัดการกิจวัตรประจำวัน **การให้การปรึกษา *เพิ่มโทรศัพท์ถึงญาติ**

ครั้งที่ 2

- การจัดการกับภาวะวิกฤต การเข้ารับบริการสุขภาพ **การให้การปรึกษา**
- ***เพิ่มโทรศัพท์ถึงญาติ**

ครั้งที่ 3

- การรับประทานยา การส่งเสริมสุขภาพ **การให้การปรึกษา**

ครั้งที่ 4

- การสร้างโอกาสในการทำงาน การจัดการการเงิน **การให้การปรึกษา**

ครั้งที่

- เยี่ยมติดตามกิจกรรมทั้ง **9** องค์ประกอบ และ **การให้การปรึกษา**

5-8

5 ขั้นตอนการดำเนินการโดยบุคคลากรสุขภาพ

คัดกรอง: ค้นหาผู้ติดสุราที่มีปัญหาซับซ้อน รุนแรง และเรื้อรังหลังหลังการบำบัด

เตรียมและตกลงบริการ: บอกวัตถุประสงค์และมอบคู่มือแก่ผู้ติดสุราและญาติ

นัดหมาย: ทำตารางนัดหมาย 10 ครั้ง/6 เดือน ตกลงเรื่องช่องทางการสื่อสาร

ลงพื้นที่: ทำการบำบัดดูแลตามคู่มือบุคลากร และบันทึกในแบบบันทึกโทรตามตาม
เยี่ยม

ประเมินประสิทธิผล: การเปลี่ยนแปลงการดื่ม พฤติกรรมจากแบบบันทึก/
แบบสอบถาม

โปรแกรมโทรตามเยี่ยมฉบับสั้น

ดร. พรรษา เศรษฐบุปผา
นางจารุณี รัศมิ์สุวิวัฒน์
นางสาวสกาวรรัตน์ เทพประสงค์

โดยความร่วมมือระหว่าง
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่

โปรแกรม “โทรตามตามเยี่ยม ฉบับสั้น” 2557-2560

พัฒนาโปรแกรมต้นแบบ และศึกษาประสิทธิผลทั่วประเทศ

ระยะที่ 3

การวิจัยเชิงทดลองแบบสุ่ม
และมีกลุ่มควบคุม (RCT)

ระยะที่ 2

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ระยะที่ 1

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ติดตาม 6 เดือน พฤติกรรมการดื่มลดลง

วันดื่มหนักลดลงจาก 23.76 เป็น 7.78 ต่อเดือน
วันหยุดตามเพิ่มขึ้นจาก 3.57 เป็น 21.24 ต่อเดือน
การกลับมารักษาซ้ำลดลง

โทรถามแบบสั้น = บุคลากรสุขภาพโทรถามผู้ติดสุราและญาติ

การบำบัดเชิงรุกในชุมชน

การบำบัดเชิงรุกในชุมชนตามแนวคิดของสแตนและซานตอส (Stein & Santos, 1998) และบริบทการดูแลเชิงรุกในสังคมไทย ประกอบด้วยลักษณะงาน 3 ด้าน มี 9 องค์ประกอบ

ตามเยี่ยม = การบำบัดดูแลให้ผู้ติดสุราและญาติได้รับการดูแล มีความรู้ และมีทักษะครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน 9 องค์ประกอบทางโทรศัพท์

จำนวนครั้งในการบำบัดดูแลที่บ้านทางโทรศัพท์
(10 ครั้ง/6 เดือน) ผู้ติดสุรา 8 ครั้ง ญาติ 2 ครั้ง

จำนวนครั้งในการบำบัดดูแลทางโทรศัพท์มีทั้งหมด 5
ครั้ง โดยแบ่งการโทรสัปดาห์ละ 1 ครั้ง จนครบทั้งหมด 5
ครั้ง ใช้เวลาแต่ละครั้ง 15-20 นาที

ระยะติดตามต่อเนื่องหลังสิ้นสุดโปรแกรม 1 เดือน
3 เดือน 6 เดือน

โทรถึงญาติ ครั้งที่ 1 และ 2

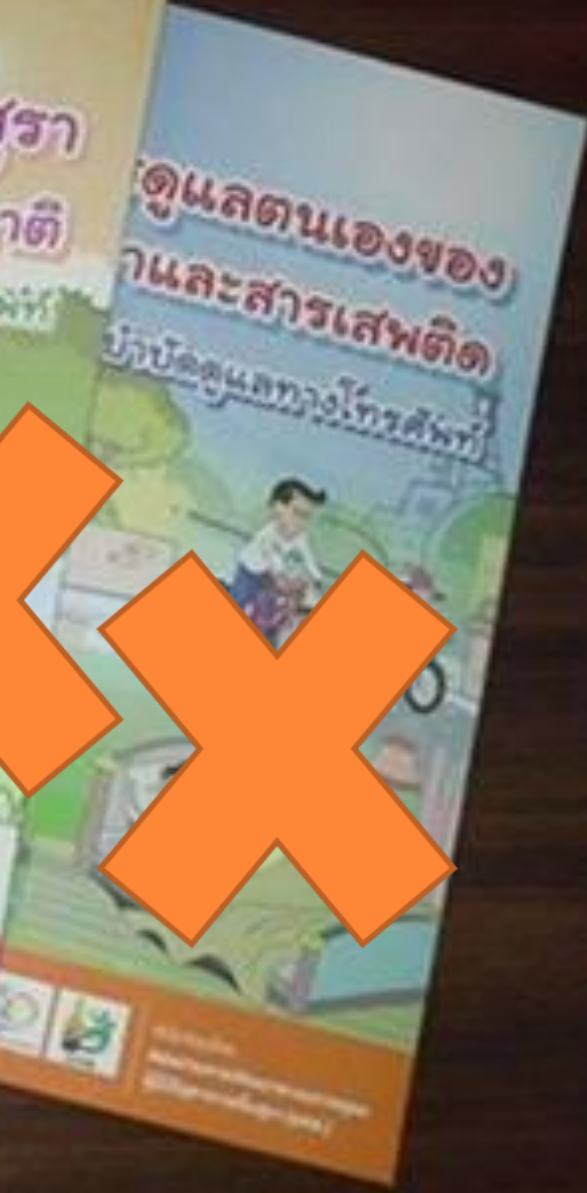

ฉบับสั้น (Brief)

โทรตาม เยี่ยม
The Phone Link Project

“เตรียมตัวดี - ไม่มีดี” : คำแนะนำสำหรับตนเอง

ลิขสิทธิ์: โครงการโทรถาม ตามเยี่ยม

1. ดำเนินชีวิตให้ดี

ดูแลความสะอาดของร่างกาย
กินอาหาร 3 มื้อ 5 หมู่
นอนหลับให้เพียงพอ
ฝึกพูดให้น่าฟัง: ขอโทษ ขอขอบคุณ
ฝึกเขียนไม่ได้แย่ง

2. จัดบ้านสถานที่ให้น่าอยู่

จัดให้ภายใน ภายนอกบ้านสะอาด เป็นระเบียบ

ไม่มีสิ่งกระตุ้นให้ออกยาสูรา หรือสารเสพติด: ขวดเหล้า อุปกรณ์การดื่ม หรือเสพยา

3. จัดการกับอาการที่เกิดจากการใช้สุราและสารเสพติด

อาการอยาก: เลี่ยงสถานที่ที่ทำให้อยาก หากิจกรรมทำไม่ให่ว่าง

ลดตัวกระตุ้นที่ทำให้อยากเช่น เงิน อุปกรณ์การสูสาร

อาการนอนไม่หลับ: หาวิธีคลายเครียด ดื่มเครื่องดื่มอุ่นๆ ก่อนนอน

อาการอื่น เช่น หูแว่ว ซึมเศร้า ให้รีบไปพบแพทย์

4. ใช้บริการตามสิทธิ์อย่างถูกต้อง

รู้ เข้าใจ สิทธิรักษาพยาบาลของตนเอง

เตรียมเอกสารเกี่ยวกับตนเองให้พร้อมก่อนใช้สิทธิ์

5. กินยาให้ถูกต้อง

กินยาถูกขนาด ถูกมือ ถูกเวลา

รู้จักอาการข้างเคียงของยาและจัดการได้ เช่น

ขาดลายกังวล งดใช้ร่วมกับสุรา ระวังอุบัติเหตุ

ขาด้านเศร้า มีอาการคลื่นไส้ อาเจียน นอนไม่หลับ ปวดศีรษะ

กระสับกระส่าย 2-3 สัปดาห์แรกมาก ต้องมาพบแพทย์

ยารักษาโรคจิต มีอาการ ปากแห้ง คอแห้ง ให้จิบน้ำ อมสมุนไพรที่ทำให้ชุ่มคอ

เปลี่ยนท่าช้าๆ กันหน้ามืดเป็นลม

มีคอแข็ง ดิ้นแข็งให้รีบมาพบแพทย์

โปรแกรมโทรถาม ตามเยี่ยม (ฉบับสั้น) พัฒนาโดย ดร.हरรรษา เศรษฐบุปผา และ นางจารุณี รัศมีสุวิวัฒน์

ศูนย์ประสานงานโครงการโทรถาม ตามเยี่ยม (ฉบับสั้น) 110 ถ.ชินทวีราช ต.ศรีภูมิ อ.เมืองเชียงใหม่ ๑ เชียงใหม่ โทรศัพท์ 053-048014, 053-048073

6. สร้างสุขภาพที่ดี : ดูแลร่างกายให้แข็งแรง คิดบวก หาวิธีคลายเครียด

ฝึกการคุมอารมณ์โกรธ (4)

1. สังเกตอารมณ์
2. ประเมินผลเสียของการแสดงอารมณ์นั้น
3. ควบคุมอารมณ์ เช่น นับ 1-100
4. ซึ้นชมตัวเองที่คุมอารมณ์ได้

ฝึกการปฏิเสธไม่ดื่มสุราหรือใช้สารเสพติด (3)

- 1) ปฏิเสธให้ชัดเจน เช่น ไม่ไป เพราะมีปัญหาสุขภาพ
- 2) ขอขอบคุณ เพื่อรักษาน้ำใจและไม่หวั่นไหว
- 3) ให้ปฏิเสธซ้ำเมื่อถูกเข้าซ้ำ

7. หางานทำ

ถ้าว่างงานให้หางานทำจะได้มีรายได้ และภูมิใจ

ทำงานให้ทุ่มชนยอมรับและให้โอกาสในการทำงาน

หาแหล่งหรือบุคคลสนับสนุนเพื่อช่วยรับรอง

ในการเข้าทำงาน หรือสมัครงาน

8. จัดระเบียบการเงิน

ทำแผนการใช้เงินของตนเองในแต่ละวัน

ออมเงินที่เหลือจากการเลิกใช้สุราและสารเสพติด

9. หาที่ปรึกษา

พูดคุยสื่อสาร ระบายความรู้สึกและความคับข้องใจออกมากับบุคคลใกล้ชิด
คนในครอบครัว และทีมสุขภาพ จนสามารถหาแนวทางการแก้ไขปัญหา
ที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง หากต้องการการปรึกษาโทร 1323 สายด่วนสุขภาพจิต

โปรแกรมโทรถาม ตามเยี่ยม (ฉบับสั้น) พัฒนาโดย ดร.हरรรษา เศรษฐบุปผา และ นางจารุณี รัศมีสุวิวัฒน์

ศูนย์ประสานงานโครงการโทรถาม ตามเยี่ยม (ฉบับสั้น) 110 ถ.ชินทวีราช ต.ศรีภูมิ อ.เมืองเชียงใหม่ ๑ เชียงใหม่ โทรศัพท์ 053-048014, 053-048073

“ดูแลดี - ไม่บ๊วย” : คำแนะนำสำหรับญาติ

ฉันทิพย์ โครงการโทรตาม ตามเชิ่อม

ส่งเสริมการดำเนินชีวิตให้ดี

ส่งเสริมให้มีกรดูแลความสะดวกของร่างกาย
กินอาหาร 3 มื้อ 5 หมู่
นอนหลับให้เพียงพอ
ฝึกพูดให้น่าฟัง ขอโทษ ขอคุณ
ฝึกเขียนไม่ได้แข็ง

จัดบ้านสถานที่ให้น่าอยู่

ภายใน ภายในอกบ้านต้องสะอาดเป็นระเบียบ
ไม่มีสิ่งกระตุ้นให้อายากสุราหรือสารเสพติด
เช่น ขวดเหล้า อุปกรณ์การดื่ม หรือเสพยา

ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการกับอาการที่เกิดจากการใช้สุราและสารเสพติด

อาการอยาก เลี้ยงสถานที่ที่ให้อายาก หากิจกรรมทำไม่ใหว่าง
ลดตัวกระตุ้นที่ให้อายาก เช่น เงิน อุปกรณ์การสื่อสาร
อาการนอนไม่หลับ หัวใจคลายเครียด ตื่นเครื่องตีมดุ่นๆ ก่อนนอน
อาการอื่น เช่น หนูแหว่ ซึมเศร้า ใจรีบไปพบแพทย์

ให้การปรึกษา

พูดคุยสื่อสาร ให้อุติคนสุราและใช้สารเสพติด
ได้ระบายความรู้สึกและความคับข้องใจออกมา
ช่วยแนะนำแหล่งให้การปรึกษา เช่น บุคคลใกล้ชิด

คนในครอบครัว และทีมสุขภาพ จนผู้ติคนสุราและใช้สารเสพติด
สามารถหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง
หากต้องการการปรึกษาโทร 1323 สายด่วนสุขภาพจิต

ช่วยดูแลให้ใช้บริการตามสิทธิ์อย่างถูกต้อง

รู้ เข้าใจ สิทธิรักษาพยาบาลของผู้ติคนสุราและใช้สารเสพติด
สนับสนุนให้อุติคนสุราและใช้สารเสพติดเตรียมเอกสารให้พร้อม
ก่อนใช้สิทธิ์

แบบบันทึกสำหรับบุคลากร

สำหรับการบำบัดดูแลทางโทรศัพท์ตามโปรแกรมโทรตาม ตามเยี่ยม (ฉบับสั้น)

วันที่โทร.....
ครั้งที่โทร.....
เวลา.....รวมเวลา.....นาที

ชื่อผู้โทรศัพท์เยี่ยม.....

ชื่อผู้ถูกโทรศัพท์เยี่ยม(นามแฝง).....

สถานภาพผู้ถูกโทรศัพท์เยี่ยม

ผู้ติดสุรา ญาติ ระบุ.....

การใช้สุรา

การใช้สารเสพติดประเภทอื่น

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้สุราและสารเสพติด

การให้การปรึกษา (เรื่องทั่วไปและเรื่องการใช้สุราและสารเสพติด)
เรื่อง.....

ผลการให้การปรึกษา /

คำแนะนำ.....

ให้ทำเครื่องหมาย หรือ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น และเพิ่มเติมข้อความตามประเด็นให้ครบถ้วน

1. การดำเนินชีวิตดี

2. จัดบ้านให้อยู่

3. จัดการกับอาการวิตกกังวล

ที่เกิดจากการใช้สุราและสารเสพติด

4. ใช้บริการตามสิทธิถูกต้อง

5. กินยาได้ถูกต้อง

6. สร้างสุขภาพที่ดี

7. มีงานทำ

8. บริหารการใช้จ่าย

ดูแลความสะอาดของร่างกาย ทานอาหาร 3 มื้อ 5 หมู่ นอนหลับเพียงพอ
 ชุลี (ขอโทษ ขอบกุ่ม หรือเจียมไม่ได้แย้ง)

ภายในและภายนอกบ้านสะอาด เป็นระเบียบ ภายในบ้านอากาศถ่ายเท
 ภายในและภายนอกบ้าน ไม่มีสิ่งกระตุ้นการอยากสุรา และอุปกรณ์ที่เป็นอันตราย

เลี่ยงสถานการณ์กระตุ้นความอยาก โดย.....

มีอาการอื่นที่กระตุ้นอาการอยากสุราและสารเสพติด ได้แก่.....
จัดการโดย.....

มีอาการนอนไม่หลับหรืออาการทางจิต ได้แก่.....
จัดการโดย.....

รู้เข้าใจ สิทธิการรับบริการสุขภาพของตนเอง ได้แก่.....
 เตรียมเอกสารเกี่ยวกับตนเองให้พร้อมก่อนใช้สิทธิได้ถูกต้อง

กินยาถูกขนาด ถูกมือ ถูกเวลา โดย.....
 รู้จักอาการข้างเคียงยา ได้แก่.....

จัดการอาการข้างเคียงจากยาที่ได้รับ โดย.....

ดูแลร่างกายให้แข็งแรง โดย.....
 ดูแลจิตใจให้แข็งแรง โดย.....

มีทักษะการควบคุมอารมณ์ มีทักษะการปฏิเสธ

มีงานทำได้แก่..... รู้แหล่งสนับสนุนในการทำงาน ได้แก่.....

ทำแผนการใช้เงิน มีการออมเงินที่เหลือจากการเลิกใช้สุรา

ขั้นตอนการดำเนินการของโปรแกรมการบำบัดดูแลเชิงรุกในชุมชนสำหรับผู้ติดสุราทางโทรศัพท์

ครั้งที่ 1

- การจัดการที่อยู่อาศัย การจัดการกิจวัตรประจำวัน การให้การปรึกษา
- *เพิ่มโทรศัพท์ถึงญาติ

ครั้งที่ 2

- การจัดการกับภาวะวิกฤต การเข้ารับบริการสุขภาพ การให้การปรึกษา
- *เพิ่มโทรศัพท์ถึงญาติ

ครั้งที่ 3

- การรับประทานยา การส่งเสริมสุขภาพ การให้การปรึกษา

ครั้งที่ 4

- การสร้างโอกาสในการทำงาน การจัดการการเงิน การให้การปรึกษา

ครั้งที่

5-8

- เยี่ยมติดตามกิจกรรมทั้ง 9 องค์ประกอบ และ การให้การปรึกษา

5 ขั้นตอนการดำเนินการโดยบุคคลากรสุขภาพ

คัดกรอง: ค้นหาผู้ติดเชื้อที่มีปัญหาซับซ้อน รุนแรง และเรื้อรังหลังหลังการบำบัด

เตรียมและตกลงบริการ: บอกวัตถุประสงค์และมอบคู่มือแก่ผู้ติดเชื้อและญาติ

นัดหมาย: ทำตารางนัดหมาย 10 ครั้ง/6 เดือน ตกลงเรื่องช่องทางการสื่อสาร

ลงพื้นที่: ทำการบำบัดดูแลตามคู่มือบุคลากร และบันทึกในแบบบันทึกใกล้บ้าน สม่ำเสมอ

ประเมินประสิทธิผล: การเปลี่ยนแปลงการดื่ม พฤติกรรมจากแบบบันทึก/แบบสอบถาม

นวัตกรรม (2553-ปัจจุบัน)

การบำบัดดูแลเชิงรุกในชุมชนสำหรับผู้ติดสุรา

กิตติกรรมประกาศ

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา ทดลองใช้ วิทยาการวิพากษ์

คณะกรรมการนิเทศ คณะกรรมการกำกับทิศ

บุคลากรสุขภาพ ผู้ติดสุรา ญาติ บุคคลในชุมชน

โปรแกรมการดูแลเชิงรุกในชุมชนช่วยให้ผู้ติดสุรา ลด ละ เลิกการดื่มสุรา และลดการกลับมาซ้ำ สามารถช่วยให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุขในระดับครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

ครอบครัวของผู้ติดสุราได้สมาชิกกลับคืนมาทำหน้าที่ในครอบครัว ทำงานมีรายได้ ไม่เป็น

ภาระคนในบ้านมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุข สังคมที่ผู้ติดสุราอาศัยอยู่ ร่มเย็นเป็นสุขขึ้น ลด

ปัญหาอุบัติเหตุ ปัญหาความรุนแรงในสังคม ปัญหาอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการดื่มสุรา

ประเทศไทยเกิดการพัฒาที่ดี อย่างน้อย คนที่เคยติดสุราและเลิกดื่มมีงานทำ มีรายได้ ไม่มีหนี้สิน มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ไม่เป็นภาระให้แก่สังคมและประเทศชาติ

